

Calendari escolar
Pla educatiu d'entorn
FIGUERES

Curs: 2021-2022

{* } Pla educatiu
d'entorn **Figueres**

 Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

 Ajuntament de Figueres
www.figueres.cat

Disseny i elaboració
de materials didàctics

El calendari

El calendari escolar "Pla educatiu d'entorn de Figueres" està concebut, bàsicament, per ser un calendari d'aula. L'objectiu és oferir un estri pràctic on es pugui escriure, dibuixar, enganxar adhesius i que faci d'agenda en funció de les necessitats i els gustos de les persones usuàries.

El calendari està plantejat de setembre a agost per adaptar-lo al curs escolar i, a més a més, hi consten les festes assenyalades catalanes, els festius del calendari escolar, les llunes, els canvis d'estació, els canvis d'hora, etc.

Per altra banda, també inclou diferents apartats didàctics on es barreja joc i aprenentatge per tal d'oferir un material estimulant i engrescador amb un valuós contingut pedagògic.

Centres educatius de Figueres, gaudiu-ne!

Llegenda

Comença la primavera

Lluna plena

Comença l'estiu

Lluna nova

Comença la tardor

Quart creixent

Comença l'hivern

Quart minvant

Solucions als "Reptes"

Setembre: A Novembre 2 Gener: C Febrer: Dimenge Abril: C Maig: B Juny: B Juliol: 4 Agost: C

Crèdits

Edita: Ajuntament de Figueres. Regidoria d'Educació

© 2021, Anna M. Matas i Joan Antoja pel text

© 2021, Joan Antoja per les il·lustracions

Edició, disseny i maquetació: Joan Antoja

Correcció i revisió de textos: Roser Bech

Comentaris i suggeriments: jantoja@xtec.cat i amatas3@xtec.cat

www.joanantoja.com

Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, la reproducció parcial o total d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, incloent-hi la reprografia i el tractament informàtic.

Gegants de Figueres

Nom: **JANET**

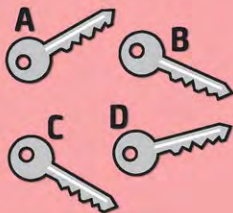
71 anys 3,60 m 50 kg

Constructor: Domingo Umbert

Entitat: Amics dels Gegants de Figueres

Reptes per barrinar

Només hi ha una clau que pot obrir el pany. Observa bé i ho esbrinaràs!

{*} Pla educatiu d'unsor Figueres

SETEMBRE

Estiu 2021

30	31	1	2	3	4	5
6	7	8 Dia Internacional de l'Alfabetització	9	10	11 Diada Nacional de Catalunya	12
13 Inici de Curs	14	15	16 Setmana Europea de	17	18 la Mobilitat	19 Sostenible
20 Segura	21 Dia Internacional de la Pau	22 Dia Mundial sense Cotxes	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

Antigues fàbriques de la ciutat

Barros de gel

Frío Industrial SA

Fundació: 1920

Al 1920 aquesta fàbrica va començar a fer i distribuir barros de gel. Se'n produïen al voltant de 15.000 quilos cada dia, que es repartien en els cafès, carnisseries, restaurants, tavernes, hotels... Els figuerencs també van començar a anar-hi a buscar gel per a casa seva fins a principis dels anys 60 que, amb la invenció de la nevera, la fàbrica va acabar desapareixent. Estava ubicada al carrer Eres de la Vila, també popularment anomenat, carrer del Gel.

Herbes i flors de l'enjorn

Fonoll

Foeniculum vulgare

REMEIERA

COMESTIBLE

Aquesta planta és molt coneguda per la seva olor semblant a l'anís. Les llavors s'utilitzen senceres o moltes per cuinar i per fer infusions, l'arrel gruixuda és comestible i també les fulles es posen a l'amanida. Aguanta molt la sequera i la podem trobar en marges de camins o llocs no cultivats.

FLORACIÓ

GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN
JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES

Gegants de Figueres

Nom: **JUSTA**

71 anys 3,60 m 50 kg

Constructor: Domingo Umbert

Entitat: Amics dels Gegants de Figueres

Reptes per barrinar

Ets capaç de dibuixar aquesta figura sense aixecar el llapis del paper i sense passar dues vegades pel mateix lloc?

OCTUBRE

Tardor
2021

27	28	29	30	1 Dia Internacional de la Gent Gran	2	3
4	5	6 ●	7	8	9	10
11	12	13 ●	14	15	16	17 POBRESA ZERO Dia Internacional per a l'Eradicació de la Pobresa
18	19	20 ○	21	22	23	24
25	26	27	28 ●	29	30	31 La Castanyada

Antigues fàbriques de la ciutat

Xarops i orxata

Jarabes Thomas
Fundació: 1925

El farmacèutic Emili Thomas va fundar aquesta fàbrica de xarops però, a principis dels 60, el negoci va passar a mans de Joan Soler que, juntament amb la seva dona, van continuar l'elaboració artesanal de xarops naturals de diferents gustos: llimona, granadina, menta, grosella... i també d'orxata de xufia d'una gran qualitat. L'empresa, situada al carrer Vilafant, va agafar molta volada als anys 70 amb l'arribada del turisme a la comarca.

Herbes i flors de l'entorn

Plantatge

Plantago lanceolata

REMEIERA COMESTIBLE

També se la coneix com a herba dels cinc nervis ja que les fulles en forma de llança surten de l'arrel i tenen els nervis molt marcats. És una planta de mata petita i les fulles es poden fer servir per cicatritzar una ferida, calmar la picada d'un insecte o d'una ortiga...

FLORACIÓ

GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN
JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES

Gegants de Figueres

Nom: **GAL-LA**

22 anys 3,20 m 60 kg

Constructor: Jordi Grau

Entitat: Amics dels Gegants de Figueres

Reptes per barrinar

En aquestes lleixes cal buscar un llibre. No és el més prim, ni el més alt, ni el més gruixut, ni el més baix... Quin és?

{*} Pla educatiu d'entorn Figueres

NOVEMBRE

Tardor
2021

1 Tots Sants	2	3	4 ●	5	6	7
8	9	10	11 ☾	12	13	14
15	16	17	18	19 ○	20 Dia Universal de la Infància	21
22	23	24	25 Dia Mundial per a l'Eliminació de la Violència envers les Dones	26	27 ☾	28
29	30 Dia Internacional de la Ciutat Educadora	1	2	3	4	5

Antigues fàbriques de la ciutat

Bicicletes i motos

GIMSON

Fundació: 1930

Al carrer Sant Pau, en Pierre Gimbernà, un rellotger de Perpinyà, va obrir una botiga a principis del segle XX on arreglava rellotges i també venia peces per a bicicletes. Al cap dels anys, però, va decidir crear la Gimson (Gimbernà & Sons), una marca pròpia de bicicletes. L'empresa va créixer ràpidament, també es van posar a fabricar ciclomotors i va arribar a tenir més de cent treballadors. Per tant, va generar força negoci i riquesa a la ciutat.

Herbes i flors de l'entorn

Ortiga

Urtica dioica

REMEIERA

COMESTIBLE

Potser més d'una vegada t'has ortigat ja que les fulles de l'ortiga estant recobertes de pèls urticants que

provoquen una forta picor si et toquen a la pell. Has tastat mai la truita d'ortigues? És molt bona i, a més, porta moltes vitamines i sals

minerals. La pots collir a prop de zones habitades.

FLORACIÓ					
GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN
JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES

Gegants de Figueres

Nom: DALÍ

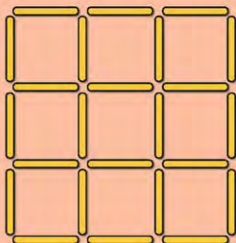
22 anys 3,20 m 60 kg

Constructor: Jordi Grau

Entitat: Amics dels Gegants de Figueres

Reptes per barrinar

Traient vuit palets d'aquesta figura podràs aconseguir que només quedin dos quadrats. Intenta-ho!

{*} Pla educatiu d'entorn Figueres

DESEMBRE

Tardor
2021

29	30	1 Dia Mundial de la Lluita contra la Sida	2	3	4 ●	5
6	7	8 La Puríssima	9	10 Dia dels Drets Humans	11 ●	12
13	14	15	16	17	18	19 ○
20	21 	22	23	24 	25 Nadal	26 Sant Esteve
27 ●	28 Sants Innocents	29	30	31 	1	2

Antigues fàbriques de la ciutat

Adoberia

Curtidos Bassols

Fundació: 1876

Adobar la pell de bous i vaques, és a dir, tractar i transformar aquesta pell per després poder-ne fer sabates, cinturons, bosses, carteres... era la tasca d'aquesta fàbrica. Com que era un procés artesanal que necessitava molta aigua es va construir al costat de la riera Galligans on, actualment, hi ha ubicada l'escola Josep Pallach. Era una fàbrica gran i moderna amb una màquina de vapor per treballar la pell.

Herbes i flors de l'entorn

Colitz

Silene vulgaris

REMEIERA COMESTIBLE

Fixa't en la flor de pètals blancs i calze inflat, si l'agafes en tanques l'obertura i l'aixafes amb força al palmell de la mà sentiràs un soroll sec com un petit pet o esclafit. D'aquí ve la seva varietat de noms com ara: esclafidors, petadors, petonets o, fins i tot, pets de monja.

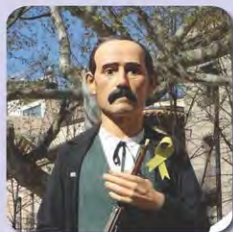

FLORACIÓ

GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN
JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES

Gegants de Figueres

Nom: **PEP VENTURA**

24 anys

3,15 m

25 kg

Constructor: Ventura & Hosta

Entitat: Foment de la Sardana Figueres

Reptes per barrinar

Pots completar la sèrie amb només una de les figures que hi ha a sota. Ho aconseguiràs?

{*} Pla educatiu d'entorn Figueres

Pla educatiu d'entorn Figueres

GENER

Hivern
2022

27	28	29	30	31	1 Cap d'Any	2
3	4	5 Nit de Reis	6 Reis	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24 Dia Internacional de l'Educació	25	26	27	28	29	30 Dia Escolar de la No-Violència i la Pau
31						

Antigues fàbriques de la ciutat

Xocolata

Chocolates COMET

Fundació: 1922

Aquesta fàbrica estava ubicada al carrer Peralada, on també vivia la família propietària. Va tenir un gran prestigi per la qualitat dels seus productes, i el seu eslògan "Comed Chocolates Comet" va fer fortuna. Encara hi ha qui conserva i col·lecciona els cromos que aquesta fàbrica regalava amb les rajoles de xocolata, i és que van crear col·leccions de cromos que eren veritables joies, com la de fauna, futbol, races del món, etc.

Herbes i flors de l'entorn

Pixallits

Taraxacum officinale

REMEIERA

COMESTIBLE

Si has anat a passejar per prats i marges de camins, segur que algun cop has bufat un angelet tot demanant un desig. Són les llavors del pixallits o també coneguda com a

dent de lleó, una planta que es pot menjar crua, cuita o fer-ne una infusió

si t'agrada el gust amarg semblant al cafè.

FLORACIÓ

GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN
JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES

Gegants de Figueres

Nom: SYDRAK-ESTER

160 anys

3,55 m

70 kg

Constructor: Ramon Amadeu

Entitat: Ajuntament de Figueres

Reptes per barrinar

Quin dia som si...? No és l'endemà de dilluns, ni el dia abans de dijous, demà no és diumenge, ahir tampoc no va ser diumenge, demà passat no és dissabte i ahir no va ser dijous.

DILLUNS ?
DIMARTS ?
DIMECRES ?
DIOUS ?
DIVENDRES ?
DISSABTE ?
DIUMENGE ?

{*} Pla educatiu d'entorn Figueres

Pla educatiu d'entorn Figueres

FEBRER

Hivern
2022

31	1 ●	2 La Candelera	3	4 Dia Mundial contra el Càncer	5	6 Dia Internacional Tolerància Zero amb la Mutilació Genital Femenina
7	8 ●	9	10	11 Dia Internacional de la Dona i la Nena en la Ciència	12	13
14	15 ○	16	17	18	19	20
21	22	23 ●	24 Dijous Gras	25	26	27 Carnaval
28 Dia Internacional de les Malalties Minoritàries	1	2	3	4	5	6

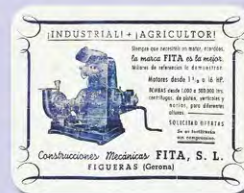
Antigues fàbriques de la ciutat

Metal·lúrgica

Indústries Fita SA

Fundació: 1913

Coneguda popularment com a Can Fita, va ser l'empresa metal·lúrgica puntera de la comarca, tant pel nombre de treballadors com pels clients i usuaris dels seus productes. Tot i dedicar-se a diferents articles es va acabar especialitzant en la fabricació de bombes per a aigua i motors. A principis dels 70, per afrontar greus problemes econòmics, es va associar amb l'empresa alemanya Hatz, i així va iniciar el declivi.

Herbes i flors de l'entorn

Margarideta

Bellis annua

REMEIERA COMESTIBLE

"Margarideta lleva't de matí", diu la cançó referint-se a una nena menuda, igual que aquesta espècie de margarita que també és de poca alçada i petita. Podria passar desapercibuda però floreix, inusualment, durant els mesos d'hivern, freds i tristos, i dona així un bonic toc de color a prats i conreus.

FLORACIÓ

GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN
JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES

Gegants de Figueres

Nom: **A. A. MUSTAFÀ**

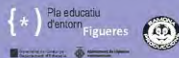
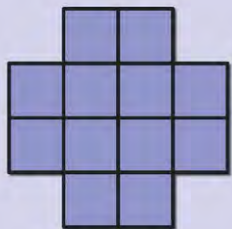

160 anys 3,55 m 70 kg

Constructor: Ramon Amadeu
Entitat: Ajuntament de Figueres

Reptes per barrinar

En aquesta figura s'hi poden comptar fins a 17 quadrats. Sabràs trobar-los tots?

MARÇ

Hivern
2022

28	1	2 Dimecres de Cendra	3	4	5	6
7	8 Dia Internacional de la Dona	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22 Dia Mundial de l'Aigua	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

Antigues fàbriques de la ciutat

Licors

Anisados y licores Salip
Fundació: 1860

Fer licors era una tasca llarga, complexa i perillosa que en Josep Salip feia amb molta cura i paciència. Seguint fil per randa les fórmules secretes que va comprar a Narcís Pey, conjuntament amb la fàbrica de licors, feia servir un alambí que va obtenir d'uns monjos benedictins francesos. També tenien un parell de botigues a Figueres i entre els seus productes destacaven l'estomacal gran licor empordanès i la barreja per als bruniols.

Herbes i flors de l'entorn

Bossa de pastor

Capsella burso-pastoris

REMEIERA COMESTIBLE

Té aquest nom perquè els fruits tenen la forma d'un saquet lligat com el que duïen abans els pastors. Actualment, poca gent sap com eren aquestes bosses, i és més habitual reconèixer-hi forma de cor. Les llavors quan són humides treuen un suc enganxós que atrau els insectes.

FLORACIÓ

GEN FEB MAR ABR MAI JUN
JUL AGO SET OCT NOV DES

Gegants de Figueres

Nom: **ABDÓ TERRADES**

21 anys 2,60 m 25 kg

Construïdor: Ventura & Hosta

Entitat: Casino Menestral Figuerenc

Reptes per barrinar

Fixa't en la imatge i intenta descobrir si hi ha més blau que groc, més groc que blau, o hi ha tant blau com groc.

A + B + C =

{*} Pla educatiu d'entorn Figueres

Consorci de l'Entorn de Figueres

ABRIL

Primavera 2022

28	29	30	31	1 ●	2	3
4	5	6 Dia Internacional de l'Esport	7 Dia Mundial de la Salut	8	9 ●	10 Diumenge de Rams
11	12	13	14	15	16 ○	17 Pasqua
18 Dilluns de Pasqua	19	20	21	22	23 Sant Jordi	24
25	26	27	28	29	30 ●	1

Antigues fàbriques de la ciutat

Esclops

La Holandesa
Fundació: 1922

En aquesta fàbrica, ubicada al carrer dels Fossos, es feien esclops, un calçat fet de fusta d'una sola peça. La gent, sobretot de pagès, els feia servir per evitar la humitat quan treballava al camp, netejava les corts dels animals, els coralls, etc. Es fabricaven amb fusta de pi, vern, pollancre... tot i que la més demandada era la de salze per la seva lleugeresa. Amb l'arribada del calçat de goma, més lleuger i pràctic, l'esclop va passar a ser un souvenir.

Herbes i flors de l'entorn

Borratja

Borago officinalis

REMEIERA

COMESTIBLE

És una planta emprada com a verdura des de l'antiguitat i se'n menja la tija, les fulles

i també les flors. Fins i tot, hi ha uns dolços anomenats crespells que s'elaboren arreboasant les fulles amb farina i

ou, fregint-les amb oli i, un cop cuites, se'ls posa un raig de mel al damunt. Se solen menjar per postres o per berenar.

FLORACIÓ

GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN
RIL	AGO	SET	OCT	NOV	DES

Gegants de Figueres

Nom: **INDIKA**

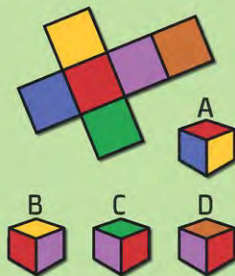

48 anys 3,40 m 40 kg

Construïdor: Aragonesa de Fiestas
Entitat: Amics dels Gegants de Figueres

Reptes per barrinar

Només un dels quatre cubs es pot formar amb la figura desplegada. Som-hi!

{*} Pla educatiu d'entorn Figueres

MAIG

Primavera 2022

25	26	27	28	29	30	1 Festa del Treball
2	3 Santa Creu	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15 Dia Internacional de les Famílies
16	17 Dia Internacional dels Museus	18	19	20	21	22
23 30	24 31	25	26	27	28	29

Herbes i flors de l'entorn

Rosella

Popover rhoeos

REMEIERA COMESTIBLE

Som molts els que passejant no ens hem pogut estar de jugar a 'gall, gallina o pollet' en trobar una rosella. I és que el seu color tan viu i la tija llarga i recta fa que sobresurti entre les altres herbes, i ofereix un magnífic paisatge acolorit que molts artistes impressionistes van pintar en els seus quadres.

Antigues fàbriques de la ciutat

Espelmes

Ceras Roura
Fundació: 1912

Aquesta fàbrica de més de cent anys d'història, on hi ha treballat la família Roura durant cinc generacions, va començar fent espelmes per a ús religiós amb cera verge i utilitzant motlles de fusta. De mica en mica, el negoci va anar creixent, van introduir maquinària moderna i utilitzaven parafina per crear espelmes i ciris de gran varietat de formes, colors i aromes. Avui en dia és una empresa reconeguda internacionalment per la seva qualitat.

FLORACIÓ

GEN	FEB	MAR	ABR	MAY	JUN
JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES

Gegants de Figueres

Nom: **VALERI**

48 anys 3,43 m 40 kg

Construïdor: Aragonesa de Fiestas
Entitat: Amics dels Gegants de Figueres

Reptes per barrinar

Només un dels quatre cercles correspon a la imatge. Ets capaç de descobrir-lo?

JUNY

Primavera 2022

30	31	1	2	3	4	5 Dia Mundial del Medi Ambient
6	7 	8	9	10	11	12
13	14 Dia Mundial del Donant de Sang	15	16	17	18	19
20 	21 Dia Internacional de la Música	22 Final de Curs	23 	24 Sant Joan	25	26
27	28 	29 Sant Pere	30	1	2	3

Antigues fàbriques de la ciutat

Galetes

Forn La Barceloneta
Fundació: 1885

Fa gairebé 140 anys que es dedica a l'elaboració artesanal de galetes i pastes seques a partir de matèries primeres d'alta qualitat. El primer obrador es va obrir al carrer Barceloneta a finals del segle XIX i, amb el pas del temps, l'empresa ha anat evolucionant, modernitzant l'obrador i ampliant la plantilla de treballadors. Actualment el negoci disposa de dues botigues pròpies a Figueres i distribueix galetes arreu de Catalunya.

Herbes i flors de l'enjorn

Verdelaga

Portulaca oleracea

REMEIERA COMESTIBLE

Hi ha qui diu "s'escampa com una verdelaga" i és que aquesta planta creix ràpidament tot escampant-se arran de terra pels horts, entre les raijoles del carrer o en terrenys abandonats. És costum, en alguns indrets, posar les fulles a l'amanida ja que són molt tendres i tenen molt bon gust.

FLORACIÓ											
GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES

Gegants de Figueres

Nom: **CONXA**

21 anys 2,50 m 20 kg

Constructor: Ventura & Hosta
Entitat: Colla Geganter del Casal de la Gent Gran de Figueres

Reptes per barrinar

Les "X" de les operacions són sempre la mateixa xifra. Calcula i troba-la!

$$\begin{array}{r} 8 + X \\ 8 - X \\ 8 \times X \\ + 8 : X \\ \hline 50 \end{array}$$

JULIOL

Estiu 2022

27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8 Dia Internacional de l'Alegria	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30 Dia Internacional de l'Amistat	31

Antigues fàbriques de la ciutat

Ciments i talcs

Cementos y talcos Cusi

Fundació: 1925

Aquesta fàbrica, situada a la carretera de Roses, just passada la via del tren, es dedicava a triturar en pols el mineral de talc que s'extreia de la mina Canta de la Vajol i es destinava a la fabricació d'insecticides. Quan esclatà la Guerra Civil, el Govern de la República va expropiar la mina i hi va construir un búnquer on amagà or i quadres del Museo del Prado. Un cop acabada la guerra, la fàbrica va continuar amb la seva activitat.

Herbes i flors de l'entorn

Malva

Malva sylvestris

REMEIERA COMESTIBLE

La flor de color violeta brillant et cridarà l'atenció quan passejïs per les vores dels camins o pels marges on es pot trobar. La frase feta "fer o criar malves", que fa referència a una persona morta i enterrada, té el seu origen al fet que és una planta que es troba habitualment als cementiris.

FLORACIÓ

GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN
AUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES

Gegants de Figueres

Nom: **BERNAT**

21 anys 2,50 m 20 kg

Constructor: Ventura & Hosta

Entitat: Colla Geganter del Casal de la Gent Gran de Figueres

Reptes per barrinar

Pots completar la sèrie amb només una de les figures que hi ha a sota. Ho aconseguiràs?

1

A	Z
Z	A

 2

B	Y
Y	B

3

C	X
X	C

 4

?

V	X	D	V	D	W	C	V
X	V	D	V	W	D	V	C
A	B	C	D				

AGOST

Estiu
2022

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12 Dia Internacional de la Joventut	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

Antigues fàbriques de la ciutat

Pasta de sopa

MERCIER & C^a
Fundació: 1914

Aquesta fàbrica de pastes alimentàries subministrava els seus productes a tot l'Estat, incloent-t'hi la marina de guerra. També n'exportava grans quantitats als Estats Units, per tant, no és d'estranyar que la seva producció diària estigués entre els 2.500 i 3.000 quilograms de pasta. La fàbrica estava ubicada al rovell de l'ou de Figueres, al carrer d'en Blanch cantonada amb el carrer Caamaño.

Herbes i flors de l'entorn

Cugula

Avena barbata

REMEIERA COMESTIBLE

Tot passejant per camps i camins hi ha el costum entre la mainada de llençar-se es-

pires de cugula a l'esquena els uns als altres.

Les que queden enganxades diuen que és el número de xicotes o xicots que tens.

També se l'anomena civada borda ja que antigament se'n feia farina per a elaborar pa.

FLORACIÓ						
GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	
JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES	